

سکه بهار آزادی ۴۱ میلیون و ۵۵۰ هزار تومان

دیروز قیمت طلای ۱۸ عیار هر گرم ۳ میلیون و ۴۵۲ هزار تومان، سکه تمام بهار آزادی طرح قدیم ۲۷ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان و سکه تمام بهار طرح جدید ۴۱ میلیون و ۵۵۰ هزار تومان اعلام شد. همچنین نیم‌سکه بهار آزادی ۲۲ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان، ربع‌سکه بهار آزادی ۱۵ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان و سکه گرمی ۶ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان معامله شد. دیروز هر اونس طلای جهانی نیز ۲۳۹۲ دلار بود.

«وطن امروز» از بسترسازی دولت سیزدهم برای رفع ناترازی در بودجه دولت چهاردهم گزارش می دهد

بودجه مهیاست

پزشکیان به عنوان رئیس دولت چهاردهم از ناترازی بودجه در سال‌های گذشته انتقاد کرده است. این مساله به صورت کسری بودجه در اقتصاد نمود پیدا می‌کند و عملا تبعاتی مانند رشد نقدینگی و تورم را در پی دارد. حال از آنجا که در دولت سیزدهم حدود ۶۰۰ هزار میلیارد تومان دارایی مازاد دستگاه‌های دولتی شناسایی شده، از این رو دولت چهاردهم نباید کار سختی برای رفع ناترازی داشته باشد. از طرف دیگر وعده افزایش تعاملات بین‌المللی و افزایش فروش نفت داده شده است. به همین دلیل نباید در آخر سال شاهد کسری بودجه و استقراض از نظام بانکی و چاپ پول باشیم. در ادامه این گزارش به عملکرد سال‌های قبل و همچنین اقداماتی که دولت چهاردهم باید انجام دهد، پرداخته‌ایم.

به گزارش «وطن امروز»، ناترازی در بودجه ۱۴۰۳ و رشد نقدینگی در ۳ ماهه ۱۴۰۳ نسبت به سال قبل کاهش یافته است. در مجموع کسری تراز عملیاتی بودجه ۱۴۰۳ نسبت به سال ۱۴۰۲ که بیش از ۴۷۶ هزار میلیارد تومان بود، کاهش ۲۵،۳ درصدی داشته است. در واقع تراز عملیاتی اسمال منفی ۲۸۱ هزار میلیارد تومان برآورد شده که نسبت به سال ۱۴۰۲ کاهش ۶۲ درصدی داشته است. همچنین کسری بودجه سال ۱۴۰۳ با سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ اختلاف جزئی دارد. آن سال‌ها در محدوده ۳۰۰ تا ۳۲۰ هزار میلیارد تومان بود. درآمدهای دولت بیشتر مالیاتی است که سهمی ۸۴،۶ درصدی را از درآمدها دارد. در سال‌های اخیر دولت افزایش مالیات و حمایت از تولید داخل را در دستور کار قرار داد. در بودجه ۱۴۰۳ افزایش مالیات شرکت‌های سرمایه‌گذاری، معاملات سهام و… نیز در نظر گرفته شده بود که در راستای حمایت از سرمایه‌گذاری در بازار سهام این بند لغو شد. به طور کلی درآمدهای عمومی دولت در سال ۱۴۰۳ حدود ۱۵۲۳ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده که ۵۵،۷ درصد بیشتر از سال قبل است. از این رو برای حفظ ثبات نرخ ارز و تورم، به اهمیت ادامه سیاست افزایش صادرات نفتی، جلوگیری از افزایش هزینه‌های دولتی، رشد درآمدهای صادراتی و… تأکید شده است.

عدم تخصیص سهم نفت به توسعه کشور

طبق قانون برنامه پنجم و ششم توسعه که مربوط به سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۴۰۰ بود، دولت موظف شده بود بودجه سالانه را به گونه‌ای پیش‌بینی کند که بتواند سهم هزینه‌های جاری از درآمدهای نفتی را به صفر برساند و این بخش را از محل درآمدها (شامل مالیات و سایر درآمدها) تأمین کند، با این حال این هدف همچنان محقق نشده است. مجموع منابع عمومی دولت در سال ۱۴۰۳ با احتساب درآمدهای اختصاصی ۲،۸۳۷ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته شده است که این ارقام نسبت به سال ۱۴۰۲ رشد ۲۵ درصدی داشته است. درآمدهای اختصاصی دولت در قانون بودجه ۱۴۰۳ نسبت به سال قبل ۵۲ درصد افزایش یافته است.

طی سال‌های اخیر همواره تراز عملیاتی بودجه منفی بوده است. اسمال هم این رقم به بیش از ۳۵۵ هزار میلیارد تومان رسیده است. در این حالت بخشی از درآمدهای نفتی به حساب هزینه‌های جاری رفته است. این هزینه‌های جاری شامل جبران خدمت کارکنان، استفاده از کالاها و خدمات، هزینه‌های اموال و دارایی، یارانه، کمک‌های بلاعوض، رفاه اجتماعی و سایر هزینه‌هاست که برای سال جاری ۱۸۷۸ هزار میلیارد تومان است.

افزایش درآمدهای نفتی در سال ۱۴۰۳

دولت چهاردهم باید به دنبال افزایش درآمدهای حاصل از صادرات نفت باشد تا بتواند بودجه عمرانی را به طور کامل محقق کند اما در صورتی که چالش کسری بودجه همچنان وجود داشته باشد، یکی از گزینه‌هایی که احتمالاً دولت سراغ آن خواهد رفت، استقراض از صندوق توسعه ملی و استقراض از بانک‌ها است. همه این روش‌ها می‌تواند به افزایش پایه پولی کشور دامن بزند. در حالی که سال ۱۴۰۳ پایه پولی کشور حدود ۱۵ درصد کاهش داشته است.

در قانون بودجه ۱۴۰۳ سهم نفت خام و میعانات گازی صادراتی ۳۲ میلیارد یورو تخمین زده شده است. از سویی درآمدهای نفتی نسبت به بودجه ۱۴۰۲ با افت ۳،۵ درصدی پیش‌بینی شده است، در حالی که در ۳ ماه نخست سال ۱۴۰۳ دولت توانسته نفت بیشتری بفروشد. بنابراین با ادامه رویه ۳ ماه نخست ۱۴۰۳ عملا بخش عمده‌ای از بودجه پیش‌بینی شده نفت تأمین خواهد شد. نکته دیگر اینکه در ۶ ماه دوم سال ۱۴۰۳ قیمت نفت به واسطه ورود به فصل سرما افزایش می‌یابد.

شناسایی درآمدهای مازاد شرکت‌های دولتی

در قانون بودجه ۱۴۰۳ میزان خالص دارایی‌های سرمایه‌ای برابر با ۲۴۵ هزار میلیارد تومان تخمین زده شده، در حالی که سال ۱۴۰۲ این عدد ۳۵۷ هزار میلیارد تومان بوده است. به گفته احسان خاندوزی، وزیر اقتصاد، دولت سیزدهم حدود ۵۷ هزار میلیارد تومان از اموال مازاد بانک‌ها را واگذار کرده است. همچنین حدود ۶۰۰ هزار میلیارد تومان از دارایی‌های سرمایه‌ای مازاد را شناسایی کرده است. به طور قطع واگذاری این منابع طی سنوات آینده می‌تواند بخشی از مشکل ناترازی را جبران کند. بنابراین دولت چهاردهم در بحث رفع ناترازی‌ها با چالش زیادی مواجه نیست. از این میزان ۴۰۰ هزار میلیارد تومان بابت تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کسر می‌شود. واگذاری‌ها منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی نیز با ۵۸۳ هزار میلیارد تومان بیشترین میزان را به خود اختصاص داده است. سال گذشته این آیتم ۶۲۴ هزار میلیارد تومان محاسبه شده بود که اسمال نسبت به سال ۱۴۰۲ با افت ۶،۵ درصدی همراه بوده است.

خالص دارایی مالی دولت در بودجه عمومی ۱۴۰۲ برابر با ۵،۸ هزار میلیارد تومان محاسبه شده که نسبت به سال ۱۴۰۲ کاهش ۹۴ درصدی داشته است. در بودجه ۱۴۰۳ واگذاری دارایی‌های مالی کاهش ۷،۸ درصدی داشته و تملک دارایی مالی افزایش ۴۳ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۲ داشته است.

کاهش وابستگی درآمدهای دولت به نفت

میزان کل منابع و مصارف شرکت‌های دولتی در بودجه سال ۱۴۰۳ حدود ۳،۷۲۴ هزار میلیارد تومان تخمین زده شده است. همچنین میزان درآمدهای شرکت‌های دولتی ۳۰،۱۸ هزار میلیارد تومان تعیین شده است. هزینه‌های عمومی شرکت‌های دولتی نیز ۲،۸۵۵ هزار میلیارد تومان برآورد شده که عمده آن دستمزد و مزایای کارکنان آن است. با توجه به اینکه در قانون بودجه ۱۴۰۳ درآمدهای مالیاتی افزایش محسوسی داشته و همچنین میزان وابستگی به نفت کاهش یافته است، ناترازی عملیاتی به صورت محسوس نسبت به سال گذشته کاهش خواهد یافت. از این رو بودجه ۱۴۰۳ براحتی می‌تواند از ناترازی عبور کند اما بستگی به مدیریت تیم اقتصادی دولت دارد که هزینه‌های جدیدی اضافه نکند و درآمدهای پیش‌بینی شده را محقق کند.

سهام شرکت‌های دولتی در ناترازی بودجه

با وجود رشد درآمدهای مالیاتی به میزان ۴۹،۸ درصد نسبت به سال ۱۴۰۲، افزایش ۷۶،۵ درصدی سود سهام شرکت‌های دولتی و افزایش ۷۵ درصدی درآمد حاصل از فروش کالا و خدمات دولتی و به طور کلی با وجود افزایش مجموع درآمدهای دولت به میزان ۴۱،۹ درصد نسبت به سال ۱۴۰۲ ولی تراز عملیاتی بودجه دارای کسری ۳۰،۷،۹ هزار میلیارد تومانی است. با وجود اینکه این رقم نسبت به سال گذشته (۴۵۴،۷ هزار میلیارد تومان) ۳۲،۳ درصد کاهش داشته است ولی با توجه به افزایش ۴۱،۹ درصدی درآمدها، کسری بودجه قابل توجه است. مجموع منابع عمومی دولت ۲۴۶۲،۰۴ هزار میلیارد تومان است که نسبت به بودجه سال گذشته ۱۸،۲ درصد رشد نشان می‌دهد. رقم هدفمندی یارانه‌ها که سال ۱۴۰۳ بر اساس تبصره ۱۰ لایحه بودجه بالغ بر ۷۵۸،۸ میلیارد تومان شده است، نسبت به سال گذشته ۱۰ درصد رشد دارد. رشد حقوق و دستمزد پرداختی کارکنان کشوری و لشکری ۱۸ درصد و رشد حقوق بازنشستگان صندوق‌های کشوری و لشکری ۲۰ درصد در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ پیش‌بینی شده است. از طرف دیگر با واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی که ارقام آن در بودجه به ترتیب ۶۴۷ هزار و ۳۱۹،۲۴ هزار میلیارد تومان برآورد شده، کسری منابع نسبت به مصارف جبران شده است.

دولت بار رفع ناترازی به معیشت دهک‌های پایین کمک کند

آمارهای مراکز رسمی آماری نشان می‌دهد نرخ تورم در سال‌های گذشته بالای ۴۰ درصد بوده است. به این ترتیب اگر بخواهیم قدرت خرید کارکنان شاغل و بازنشستگان را نسبت به سال ۱۴۰۰ حفظ کنیم، باید پایه پولی بشدت کنترل شود که این موضوع تحت تأثیر سیاست‌های دولت در مدیریت ناترازی بودجه است. از طرف دیگر کاری که برخی کشورها در شرایط تورمی بالا انجام می‌دهند، افزایش چندباره حقوق و مزایای کارکنان است. از آنجا که دولت چهاردهم به دنبال افزایش درآمد نفتی است، به همین دلیل علاوه بر اینکه باید نسبت به مهار تورم اقدام کند، باید در راستای بهبود حقوق و دستمزدها نیز اقدام کند تا قدرت خرید را حفظ کند. از طرف دیگر یکی از نارضایتهای های مردم در سال‌های گذشته گرانی بوده است. به همین دلیل دولت باید انتظارات جامعه حقوق‌بگیران را برآورده کند.

در اصلاحیه لایحه بودجه ۱۴۰۳، کلمه متوسط ضریب افزایش حقوق کارکنان و بازنشستگان اضافه شده است. با این حال برای کمک به طبقات پایین درآمدی کارکنان باید از راه‌هایی مثل پرداخت کمک‌های غیر نقدی و افزایش حداقل حقوق پرداختی استفاده کرد.

پرداخت یارانه و تأمین منابع مالی آن همیشه یک معضل بزرگ دولت‌ها بوده است. بنابراین تأمین منابع اعتبار ۷۵۸،۸ هزار میلیارد تومانی اختصاص یافته به برنامه هدفمندی یارانه‌ها در لایحه بودجه ۱۴۰۳ با رشد ۱۵ درصدی همراه بوده است. با توجه به پیش‌بینی رشد درآمدهای نفتی بودجه در سال آینده مسلما یکی از مطالبات در سال آینده افزایش یارانه‌ها برای کمک به معیشت خواهد بود. در حال حاضر سهم اعتبار بودجه‌ای یارانه‌ها در درآمدهای دولت بیش از ۳۰ درصد است اما با افزایش درآمدها این سهم کاهش می‌یابد.

بودجه ناتراز، قیمت دلار را بالا می برد

یکی از سیاست‌های دولت در زمان کسری بودجه می‌تواند ایجاد نوسان در نرخ دلار باشد. در حال حاضر نرخ دلار آزاد در محدوده ۶۰ هزار تومان قرار دارد. اگر در نیمه دوم سال بالاتر از این نرخ قرار گیرد، به احتمال زیاد تحت تأثیر کسری بودجه، رشد نقدینگی، تقاضای واردات و تسویه‌حساب‌ها و… است. در ماه‌های گذشته بانک مرکزی با توجه به سابقه سال‌های گذشته نرخ ارز را مدیریت کرده است. به همین دلیل انتظار می‌رود دولت برای مهار تورم همچنان نوسانات نرخ ارز را کنترل کند.

سیاست‌های بانک مرکزی از جمله انتشار اوراق با نرخ بالا برای تأمین مالی و همچنین فروش سکه در کاهش تقاضا و همچنین افت نرخ دلار تأثیر داشته است به طوری که دلار در بازار آزاد ثابت خود را حفظ کرده است. دولت همچنان باید سیاست ثابت ارزی را دنبال کند، چرا که افزایش نرخ دلار و قرار گرفتن در مسیر صعودی می‌تواند تمام متغیرها از جمله مسکن، خودرو، سکه، طلا و… را تحت تأثیر قرار دهد. نکته مهم دیگر که قطعا باید در نوسانات نرخ ارز در نظر گرفت، انتخابات ریاست‌جمهوری آمریکاست. برخی احتمالا به بهانه ایجاد خواهند کرد، بویژه اینکه یکی از کاندیداها او توانسته در انتخابات مقدماتی آمریکا با قدرت خود را به عنوان کاندیدای جمهوری خواهان معرفی کند و بایدن هم در مناظره‌ها ضعیف ظاهر شده است. پس از میزان محبوبیت بالاتری برخوردار شده است، به همین دلیل احتمال پیروزی‌اش در انتخابات زیاد است. بنابراین دولت باید فضای روانی جامعه را مدیریت کند اما اگر ناترازی بودجه زیاد باشد حتما از مدیریت بازار ارز ناتوان خواهد بود. حالا باید دید دولت در ۱۰۰ روز نخست چه کارنامه‌ای از خود به جا خواهد گذاشت.

اقتصادی

اخبار

افزایش ۱۱ درصدی

خرید تضمینی گندم

مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران از واریز ۱۲ هزار و ۴۸۲ میلیارد تومان دیگر از مطالبات گندم‌کاران خبر داد و گفت: تاکنون ۵۲ هزار و ۶۱۴ میلیارد تومان از مطالبات کشاورزان ۱۷ استان بابت پول خرید تضمینی گندم پرداخت شده است.

سیدسعید راد با اعلام اینکه تا صبح امروز (دیروز یکشنبه)، ۶ میلیون و ۴۲۸ هزار تن گندم از کشاورزان ۳۱ استان کشور خریداری شده است، اظهار داشت: این مقدار گندم در مقایسه با مدت زمان مشابه سال گذشته، در مجموع ۶۱۹ هزار تن و به عبارتی، ۱۱ درصد افزایش داشته است.

مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران قیمت هر کیلوگرم گندم را ۱۷ هزار و ۵۰۰ تومان و ارزش مجموع گندم‌های خریداری شده را تا صبح دیروز ۱۱۳ هزار و ۱۷۴ میلیارد تومان اعلام کرد و گفت: تاکنون ۵،۴۶ درصد از مطالبات گندم‌کاران از سوی دولت پرداخت شده است و پرداخت مابقی مطالبات این عزیزان نیز در دست پیگیری و اقدام قرار دارد.

راد با اعلام اینکه ۵۳ درصد از گندم‌هایی که تاکنون خریداری شده، به ترتیب از کشاورزان ۳ استان خوزستان، گلستان و فارس دریافت شده است، بیان کرد: بعد از این ۳ استان، به ترتیب استان‌های کرمانشاه، خراسان رضوی، ایلام، کرمان، لرستان و اردبیل قرار دارند که بیشترین میزان خرید تضمینی گندم را به خود اختصاص داده‌اند.

افزایش حقوق کارگران با میزان تورم

یکسان بود

معاون روابط کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از افزایش ۱۱۹ درصدی حقوق و دستمزد کارگران در ۳ سال اخیر خبر داد.

علی حسین رحیمی‌فرد درباره افزایش حقوق و دستمزد کارگران در ۳ سال گذشته گفت: طی این مدت عدد تورم ۱۲۰ درصد بوده است، یعنی تقریبا متناسب با نرخ تورم افزایش حقوق داشتیم.

وی افزود، در سال اول ۵۷ درصد افزایش، در سال دوم ۲۷،۴ درصد و سال سوم ۳۵ درصد افزایش حقوق اتفاق افتاد، یعنی میانگین ۳ سال افزایش دستمزدها نسبت به دوره قبل بیشتر افزایش داشته و تلاش کردیم سفره کارگران کوچک‌تر نشود.

وی درباره پرداخت ۴ درصد حق بیمه مشاغل سخت و زیان‌آور گفت: این یک اشکال قانونی است. کارفرما کسی است که نسبت به کارگر حق سعی می‌پردازد و اینجا بحث مقلطعه‌دهنده یا پیمانکار اصلی مطرح است. ما نمی‌توانیم پیمانکار اصلی را مقصر بدانیم. اگر می‌خواهیم شکایتی را ثبت کنیم، کارگر باید از کسی شکایت کند که پرداخت حقوق او را انجام می‌دهد و او همان پیمانکار است.

رحیمی‌فرد تأکید کرد، برخی پیمانکاران در قرارداد اصلی خود با مقلطعه‌دهنده اصلی این مساله را لحاظ کردند و زمان بیمه‌پردازی، ۴ درصد حق بیمه سخت و زیان‌آور را لحاظ می‌کنند ولی اینکه بگوییم کارگرمی‌تواند از پیمانکار یا مقلطعه‌دهنده قبلی شکایت کند، خلاف قانون کار است و باید قانون اصلاح شود.

دارایی‌های خارجی بانک مرکزی

زیاد شد

معاونت سیاست‌گذاری پولی بانک مرکزی اعلام کرد رشد پایه پولی با کاهش ۳،۱۵ درصدی، از ۹،۴۲ درصد در پایان سال ۱۴۰۱ به ۶،۲۷ درصد در پایان سال ۱۴۰۲ رسید. همچنین رشد نقدینگی نیز از ۱،۳۱ درصد در پایان سال ۱۴۰۱ به ۳،۲۴ درصد در پایان سال ۱۴۰۲ رسید. آمارهای مقدماتی این معاونت نشان می‌دهد رشد پایه پولی با کاهش ۳،۱۵ واحد درصدی، از ۹،۴۲ درصد در پایان سال ۱۴۰۱ به ۶،۲۷ درصد در پایان سال ۱۴۰۲ رسیده است. لازم به توضیح است بخشی از رشد پایه پولی در سال ۱۴۰۱ به واسطه افزایش نسبت سپرده قانونی رخ داد که فاقد اثر پولی بود و همان‌طور که انتظار می‌رفت، با کاهش اثر متغیر مذکور، رشد پایه پولی در سال ۱۴۰۲ روند نزولی قابل توجهی را تجربه کرد. همچنین رشد نقدینگی نیز از ۱،۳۱ درصد در پایان سال ۱۴۰۱ به ۳،۲۴ درصد در پایان سال ۱۴۰۲ رسید که حاکی از کاهش ۸،۶ واحد درصدی رشد نقدینگی در سال ۱۴۰۲ است.

ارتقای بهره‌وری صنایع و معادن

در گرو رفع ناترازی انرژی

معاون معادن و فراوری مواد وزارت صمت گفت حفظ و ارتقای بهره‌وری در بخش صنعت و معدن، در گرو رفع ناترازی انرژی است. رضاحشتمی‌پور در همین همایش جایزه بهره‌وری معادن و صنایع معدنی ایران، گفت: ما مساله‌ای به نام ناترازی انرژی داریم که بویژه در صنایع معدنی به‌شدت تأثیرگذار است، لذا مدیریت این ناترازی و مدیریت مصرف انرژی و برنامه‌هایی که صنعت بتواند در این وضعیت اجرایی کند یکی از شروط اصلی افزایش بهره‌وری در سطح بخش صنعت است.

وی ادامه داد: لذا در سطح صنعت نمی‌توان بدون اینکه برنامه‌ای برای رفع ناترازی انرژی باشد، سطح فعلی بهره‌وری در صنعت را آن‌قدر حفظ یا آن را ارتقا داد. وی بیان کرد: مساله آب یک چالش در صناعت است و رفع این قبیل چالش‌ها یا کاهش آنها نیازمند همکاری مشترک برای اقدام مشترک است.

حشتمی‌پور کرد: از طرفی توسعه تأمین مواد اولیه این روزها اهمیت زیادی دارد، زیرا در برخی از مواد معدنی مثل سرب، روی و آلومینوم نیاز جدی به توسعه ظرفیت آن در داخل کشور و همچنین همکاری بین‌المللی داریم تا کمبود را جبران کنیم. ظرفیت‌های خوبی برای تأمین این مواد از آفریقا مشتق‌ایم که تاکنون فعال نکرده‌ایم و سرعت کندی در حوزه بین‌الملل داشته‌ایم. وی افزود: موضوعاتی مانند تأمین گاز و برق فراتر از پیگیری توسط یک نهاد است و باید با همت جمیع مرتبطان این مسائل حل شود.